

WHITE PAPER

Egendom och gåva mellan makar och sambor

Detta white paper handlar om egendom och gåva mellan makar och sambor.

När du läst igenom dokumentet hittar du ett flertal stödmallar på området i DokuMeras dokumentmallsbas under

Privatmallar>Samboende

samt under

Privatmallar > Äktenskap > Bodelning

www.dokumera.se

info@dokumera.se

EGENDOM OCH GÅVA MELLAN MAKAR OCH SAMBOR – VAD GÄLLER?

3

Är du osäker på vilken egendom du egentligen har rätt till vid en eventuell skilsmässa? Vad gäller förresten beträffande gåva mellan makar – blir gåvan giftorättsgods eller enskild egendom? Inte sällan råder osäkerhet om vad som gäller avseende egendom och gåva mellan makar och sambor. En följd av det är att konflikter om vem som har rätt till vad vid skilsmässa och upplöst samboförhållande är vanligt förekommande, men genom att skaffa sig kännedom om vad som gäller är många konflikter enkla att undvika.

I den här promemorian ska vi redogöra för vad som händer med din egendom vid skilsmässa och upphört samboförhållande samt vad du behöver tänka på när du ger din make eller maka en gåva.

Skilsmässa – vad händer med egendomen?

Vid skilsmässa ska makarna göra en bodelning, vilket innebär att deras egendom ska fördelas lika mellan dem. En bodelning behövs dock inte om båda makarna endast har enskild egendom samt om ingen av dem begär att få överta bostad eller bohag från den andra maken.

Många tror att makar samäger sin egendom under äktenskapet, men varje make äger sin egendom. Vid skilsmässa däremot ska makarnas samlade egendom delas lika. Den egendom som ska delas mellan makarna kallas för giftorättsgods.

Vilken egendom ska ingå i bodelningen?

Hur mycket egendom var och en av makarna äger skiftar ständigt. Det är därför nödvändigt att fixera en tidpunkt som bodelningen ska ske utifrån. Det är egendomsförhållandena den dag som talan om äktenskapsskillnad väcktes som är avgörande för vilken egendom som ska ingå i bodelningen. Denna tidpunkt kallas ofta även för den kritiska tidpunkten. Det är alltså endast den egendom som makarna har denna dag som ska ingå.

Makarna ska tillsammans upprätta en bouppteckning över denna egendom. Det är endast en sammanställning över vilka tillgångar och skulder som makarna har vid den kritiska tidpunkten. Bodelningen som sådan sker vid ett senare tillfälle, dock med utgångspunkt i den bouppteckning som har upprättats.

Vilken typ av egendom ska ingå i bodelningen?

Det är som ovan nämnts endast den egendom som makarna har vid den kritiska tidpunkten som ska ingå i bodelningen. Detta besvarar dock inte frågan om all slags egendom ska delas mellan makarna.

Enligt äktenskapsbalken ska endast makarnas giftorättsgods ingå i bodelningen. Utgångspunkten är att all egendom som inte är enskild egendom är giftorättsgods. Varje make får dock i skälig utsträckning undanta kläder, presenter och andra personliga föremål från bodelningen.

Egendom kan (bland annat) bli enskild på följande sätt:

- Äktenskapsförord

Ett äktenskapsförord är en överenskommelse mellan makarna om att all eller viss egendom ska vara enskild. Det innebär att den egendom som omnämns i äktenskapsförordet inte ska ingå i en framtida bodelning. För att vara giltigt måste äktenskapsförordet vara skriftligt och egenhändigt undertecknat av båda makarna. Det behöver inte bevittnas, men det måste registreras hos Skatteverket.

Ett äktenskapsförord kan upprättas såväl före som under äktenskapet. Det är möjligt att ändra ett tidigare ingånget äktenskapsförord. Det görs genom att upprätta ett nytt äktenskapsförord enligt de formkrav som beskrivits ovan.

- Gåva

Egendom som make fått i gåva från annan än den andra maken är enskild, under förutsättning att det i ett gåvobrev framgår att egendomen ska vara mottagarens enskilda. Sådan egendom går endast att omvandla till giftorättsgods om gåvogivaren medgivit det i gåvobrevet.

Observera att ovanstående inte gäller mellan makar. Om en make vill att en gåva ska bli den andre makens enskilda egendom ska detta göras i form av ett äktenskapsförord, och inte ett gåvobrev.

- Arv och testamente

Egendom som make fått i arv eller testamente blir enskild, under förutsättning att det framgår av testamentet att egendomen ska vara mottagarens enskilda.

Gåva mellan makar

Vid gåva bör ett gåvobrev upprättas. Det är ett krav när gåvan utgör fast egendom. Gåvohandlingen ska undertecknas av såväl gåvogivaren som gåvotagaren. Det ska framgå vilken fastighet det är fråga om och hur stor del av fastigheten som ges bort. Tillträdesdagen bör också anges. Gåvogivarens namnteckning bör bevittnas av två personer. Gåvohandlingen ska ges in i original till Skatteverket tillsammans med ett brev där det framgår att gåvan ska registreras. Skatteverket kommer efter registreringen att skicka tillbaka originalhandlingen och föra in uppgiften om gåvan i äktenskapsregistret. En ansökan om lagfart till Lantmäteriet ska också upprättas inom tre månader från den tidpunkt som gåvohandlingen upprättades.

Vid gåva av lös egendom krävs inte registrering. Gåvan blir gällande vid överlämnandet. Det kan ändå vara klokt att registrera gåvan. Om den make som givit gåvan riskerar att bli drabbad av utmätning saknar gåvotagaren skydd mot gåvogivarens borgenärer, om inte ett gåvobrev upprättats och registrerats. Gåvotagaren kan alltså åtnjuta skydd genom registrering, men det utgör inget faktiskt krav i likhet med vad som gäller för fast egendom.

Upphört samboförhållande – vad händer med egendomen?

Det finns flera skillnader mellan hur egendomen ska fördelas vid skilsmässa jämfört med vad som gäller vid upphört samboförhållande. En sådan skillnad är att en bodelning vid

upphört samboförhållande endast behöver ske om någon av samborna begär det. En sådan begäran ska framställas senast ett år efter det att samboförhållandet upphörde.

Samboegendom – vad är det?

Om en av samborna begär bodelning är det endast deras samboegendom som ska ingå i bodelningen. Med samboegendom avses parternas gemensamma bostad och bohag, om egendomen förvärvats för gemensam användning. All annan egendom ska alltså hållas utanför bodelningen.

Bostad och bohag

Begreppet bostad vållar sällan några tolkningsproblem. Begreppet bohag behöver dock förklaras närmare. Med bohag avses möbler, hushållsmaskiner och annat inre lösöre som är avsett för det gemensamma hemmet. Med annat inre lösöre avses bland annat textilier, konst, prydnadsföremål och radio- och TV-apparater. Någon fullständig uppräkningslista finns inte i sambolagen. Lagstiftarens avsikt har varit att allt inre lösöre som normalt ingår i ett hem ska utgöra bohag.

Till gemensamt bohag hör inte sådant bohag som används uteslutande för den ena sambons bruk. Det faller sig naturligt eftersom sådan egendom per definition inte kan förvärvas för gemensamt bruk. Egendom som används huvudsakligen för fritidsändamål faller också utanför begreppet gemensamt bohag.

Egendom för gemensam användning

Bostaden och bohaget måste också ha förvärvats för sambornas gemensamma användning för att utgöra samboegendom. Bostaden ska förvärvas i just det syftet att den ska utgöra sambornas gemensamma permanentbostad. Det innebär att det inte är fråga om samboegendom när endast en av samborna flyttar in i en bostad som den andre sambon haft sedan tidigare. Kravet på att bostaden ska ha förvärvats för gemensam användning är då inte uppfyllt.

Om det är fråga om bostad eller bohag som har förvärvats för gemensam användning är det fråga om samboegendom. Endast när dessa förutsättningar är uppfyllda ska egendomen delas lika mellan parterna, om någon av dem begär det. Det har alltså inte någon betydelse vilken av samborna som har köpt eller betalat för bostaden eller bohaget. Detta är en av de vanligaste missuppfattningarna gällande sambolagen. Inte heller har det någon betydelse vem som står som ägare på bostaden. En annan sak är att den som hävdar att egendomen är samboegendom ska kunna bevisa att den har förvärvats för gemensam användning.

Samboavtal – vad är det?

Sambor kan avtala om att sambolagens regler om bodelning inte ska gälla. Det innebär i regel att någon bodelning inte ska ske och att var och en av samborna behåller sin egendom. Ett samboavtal måste vara skriftligt, men det finns inte något krav på registrering.

Om DokuMera

Hos alla företag – stora som små – finns möjligheten att arbeta effektivare genom att använda sig av färdiga mallar. Avancerade dokument är tidsödande att upprätta samtidigt som de kräver expertkunskap för framtagandet. Och som vi alla vet: Experter kostar pengar – mycket pengar.

DokuMera är ett B2B-företag som hjälper människor i svenska företag till en lönsammare och bekvämare tillvaro genom att tillhandahålla digitala dokument via internet. Tillsammans med sakkunniga experter har vi under åren tagit fram tusentals mallar för bland annat juridiska och ekonomiska dokument som säljs både via e-handel och genom personlig försäljning.

Under åren har DokuMera utvecklat Sveriges största databas av digitala, exempelbaserade dokumentmallar, riktade mot företag och organisationer. Produkterna laddas enkelt ned från Internet av våra kunder – företag och organisationer – och kan köpas styckvis eller genom att teckna ett årsabonnemang.

www.dokumera.se
info@dokumera.se